

potencjalnego kooperanta biznesowego. PES postrzegają także Pracodawców, głównie, jako donatorów akcji charytatywnych. Trudny jest także dialog i współpraca PES z instytucjami publicznymi. Poziom zaufania do PES jest ciągle na niesatysfakcjonującym poziomie. Tu także potrzebne jest niestandardowe wsparcie doradcze, animacyjne i promujące kooperację i przedsiębiorczość PES. Szansę dla PES stwarzają klauzule społeczne coraz częściej wprowadzane w opisy zamówień, szczególnie finansowanych z środków publicznych. Zwiększa to szanse utrzymania PES na rynku.

W celu zbadania kondycji sektora ekonomii społecznej w regionie i Bydgoszczy przeprowadzono konsultacje i ankiety, które objęły podmioty działające na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, podmioty ekonomii społecznej oraz mieszkańców terenów objętych LSR. Badania ankietowe przeprowadzone wśród 220 losowo wybranych mieszkańców (w 2015 r.) wykazały brak wiedzy nt. zakładania i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej, jej idei i znaczenia dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem. Również małą wiedzą o ekonomii społecznej i niewielkim zainteresowaniem nią, jako instrumentem lokalnej polityki społecznej wykazywały się instytucje rynku pracy, pomocy i integracji społecznej, JST, przedsiębiorcy i media. W 95% z badanych przez ROPS Toruń lokalnych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ekonomia społeczna nie była uwzględniana. W 70% dokumentów nie wspomina się o żadnym PES, który brałby udział w konkretnych działaniach (Raport z Badania Sektora Ekonomii Społecznej w województwie kujawsko - pomorskim, Toruń'12). Potwierdzają to badania ankietowe przeprowadzone wśród przedstawicielami w/w instytucji (n=75) przez KPOWES i ilość spółdzielni socjalnych w Bydgoszczy utworzonych przez osoby prawne (jedna – SpS. Bydgoszczanka). Przywołany powyżej Raport z Badań Sektora ES wskazuje również na problemy związane z bieżącym funkcjonowaniem podmiotów ekonomii społecznej (PES) oraz ich mały potencjał finansowo - kadrowy. Najczęściej wskazywane potrzeby w zakresie wsparcia merytorycznego to: promocja produktów i usług, doradztwo i szkolenia zakresie bieżącego funkcjonowania, pozyskiwania kapitału, dostęp do bezpłatnych usług księgowych, współpracy. Badania wykazały, że tylko 48% PES (w tym NGO) zatrudnia pracowników. Mała ilość PES (5 spółdzielni socjalnych) o niskim potencjale finansowym (badanie KPOWES, 2015r.) to niewystarczająca liczba miejsc pracy dla osób defaworyzowanych na rynku pracy.

Ekonomia społeczna ma szczególne znaczenie w aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem. Miejsca pracy tworzone w przedsiębiorstwach społecznych są szczególnie wartościowe, bo otwarte dla osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, o niskich kwalifikacjach itd., którym wyjątkowo trudno jest wejść na rynek pracy i utrzymać się na nim. Jest jednym z instrumentów zwiększających szanse tych osób na aktywność i usamodzielnienie się. Natomiast przeprowadzone badania (ankiety wśród podopiecznych MOPS) jednoznacznie wskazują, iż najistotniejszą potrzebą i oczekiwaniem tych osób jest poprawa warunków bytowych (socjalnych) poprzez stabilne zatrudnienie. To właśnie w stałej pracy, gwarantującej może niewysokie, ale regularne wynagrodzenie, upatrują możliwości rozwiązania problemów i poprawy sytuacji życiowej.

Podstawowe problemy w zakresie ekonomii społecznej:

- niedostatek wiedzy dotyczącej założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej (gospodarka społeczna) wśród mieszkańców Bydgoszczy objętych LSR, zwłaszcza wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, do których jest dedykowana;
- niski poziom wiedzy nt. ekonomii społecznej i niewielkie zainteresowanie nią jako instrumentem lokalnej polityki społecznej i zapobiegania wykluczeniu społecznemu wśród przedstawicieli instytucji rynku pracy, pomocy i integracji społecznej, JST, przedsiębiorców i mediów;
- zbyt mała ilość przedsiębiorstw społecznych (np. spółdzielni socjalnych), w których tworzone są miejsca pracy dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;
- niski potencjał finansowo – kadrowy podmiotów ekonomii społecznej, które mają siedzibę na terenie objętym LSR.

Spółczesność obywatelskie

Pojęcie *sektor społeczny* rozumiemy szeroko i w powiązaniu z charakterystyką kapitału społecznego nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego. O zasobności w kapitał społeczny świadczą oddolne przejawy samoorganizowania się ludzi i zaangażowania obywatelskiego. Jest on zarazem dobrem prywatnym jak i publicznym. Stanowi go cały system wzajemnie powiązanych instytucji, wartości, norm, przekonań, działań i aktywności. Najważniejsze jego elementy to:

1. Tzw. organizacje pozarządowe (NGO) stowarzyszenia i fundacje, organizacje nieformalne.
2. Inne instytucje i organizacje działające w sferze publicznej na rzecz dobra publicznego (parafie, uczelnie, grupy wsparcia, zorganizowane środowiska i kręgi społeczne, aktywne osoby prywatne).
3. Partie polityczne, organizacje działające na mocy odrębnych przepisów np. Polski Czerwony Krzyż, Związek Ochotniczej Straży Pożarnej, komitety rodzicielskie, związki zawodowe i związki pracodawców, organizacje samorządów różnych grup zawodowych (np. izby rzemieślnicze), organizacje kościelne, Kluby osiedlowe, świetlice i domy kultury,
4. Sieci relacji i powiązań instytucjonalnych i komunikacyjnych: formalnych i nieformalnych, realnych (relacje sąsiedzkie, zawodowe, towarzyskie) i wirtualnych (np. grupy i fora internetowe)
5. Same zachowania i aktywności mieszkańców w sferze publicznej: uczestnictwo w demokratycznych wyborach, organizacjach, instytucjach i ruchach społecznych, działania na rzecz wspólnoty, angażowanie się w procesy decyzyjne, akcje społeczne, procesy komunikacji, itp.